

Ρούχα μαζί που πλύθηκαν...

Στο προηγούμενο τεύχος αναλύοντας κάποιους απ' τους στόχους του ελληνικού κράτους συμπεριλάβαμε και τον ακόλουθο: "Να γίνει το παράνομο τμήμα της οικονομίας "κανονικό" κομμάτι της κοινωνικής και οικονομικής ζωής του τόπου παραμένοντας παράνομο". Σε γενικές γραμμές η αναφορά μας, περισσότερο μπέρδεψε παρά διαφώτισε το καλό αναγνωστικό κοινό μας, οπότε ευκαιρία να επανέλθουμε.

Σε συνέντευξή του στο αυστριακό περιοδικό Profil ο αρμόδιος των Ηνωμένων Εθνών για θέματα καταπολέμησης ναρκωτικών Antonio Maria Costa επεσήμανε τα εξής¹:

-*"Κύριε Costa, μιλώντας δίχως περιστροφές, το εμπόριο ναρκωτικών μοιάζει να διαμορφώνει μια απ' τις σημαντικότερες αγορές παγκόσμια...*

...αν λάβουμε υπόψη τα γεωργικά προϊόντα, ίσως και την σημαντικότερη. Η οικονομική αξία του χονδρεμπορίου παράνομων ναρκωτικών ανέρχεται σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας σε περισσότερα από 90 δισεκατομμύρια δολάρια, ποσό που ισοδυναμεί με εκείνο των συνολικών εξαγωγών κρέατος και δημητριακών σε παγκόσμια κλίμακα. Στο λιανικό εμπόριο η εκτίμησή μας κάνει λόγο για 320 δισεκατομμύρια δολάρια.

-*Αρα, μιλάμε για ποσά που ξεπερνούν κατά πολύ το αυστριακό ΑΕΠ και που ξεπερνούν το 0,5% του παγκόσμιου νόμιμου ΑΕΠ. Η οικονομική κρίση επηρέασε αυτή την τεράστια αγορά;*

-*Σίγουρα. Το εμπόριο ναρκωτικών τη στιγμή που μιλάμε είναι κατά πάσα πιθανότητα ο μοναδικός οικονομικός τομέας με πολύ μικρή ανεργία. Μόνο ένα μέρος από τα χρήματα που βγαίνουν απ' το εμπόριο, επενδύεται ξανά σε παράνομες δραστηριότητες. Στα κράτη της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής χρησιμεύει στο λάδωμα κρατικών οργάνων και πολιτικών, στην εξαγορά εκλογικών αποτελεσμάτων ή ακόμα και στη χρηματοδότηση επαναστάσεων: π.χ. των ταλιμπάν στο Αφγανιστάν, των τίγρεων του Ταμίλ στη Σρι Λάνκα, του Farc στην Κολομβία.*

-*Και το υπόλοιπο;*

-*Το υπόλοιπο αφού ξεπλυθεί, διοχετεύεται στη νόμιμη οικονομία. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε σε ποιο βαθμό, αλλά τα ποσά είναι σημαντικά. Αυτό καθαυτό το ποσό, ιδωμένο από μακροοικονομική σκοπιά, πολύ απλά λειτουργεί ως επενδυτικό κεφάλαιο. Υπάρχουν ενδείξεις ότι αυτό το χρήμα κατέληξε ακόμη και στην τραπεζική αγορά, η οποία το δεύτερο μισό του περασμένου έτους βρέθηκε υπό πρωτοφανή πίεση.*

-*Με ποια τρόπο συνέβη αυτό;*

-*Κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, οι τράπεζες χρηματοδοτήθηκαν με χρήματα που προέρχονται από το εμπόριο ναρκωτικών και άλ-*

λες παράνομες δραστηριότητες. Φυσικά είναι αρκετά δύσκολο να μιλάμε με αποδείξεις, αλλά υπάρχουν ενδείξεις πως πολλές τράπεζες σώθηκαν μ' αυτόν τον τρόπο.

-*Πώς θα μπορούσε να περιγράψει κανείς αυτή τη διαδικασία; Δυσκολεύομαι να φανταστώ κάποιο ναρκωφανετικό να εισβάλει στο τραπεζικό του υποκατάστημα και να πληρώνει μετρητά, ώστε να αποτρέψει την τράπεζα από το να πτωχεύσει.*

-*Δε γίνεται έτσι. Απλώς τα χρήματα που προέρχονται από το εμπόριο ναρκωτικών είναι αυτή την εποχή το μοναδικό διαθέσιμο κεφάλαιο σε ρευστό -ας πούμε για αγορά ακινήτων. Κατά το δεύτερο μισό όμως του 2008 η ρευστότητα ήταν το μεγαλύτερο πρόβλημα του τραπεζικού συστήματος, και κατ' επέκταση το ρευστό απέκτησε μεγάλη σημασία".*

Κρύος ιδρώτας θα έλυνε κάθε πιστό θιασώτη της "ομαλής" οικονομικής ανάπτυξης. Οι τράπεζες, όπως δηλώνει ο κατεξοχήν "έγκυρος" αρμόδιος σώθηκαν από την κατάρρευση μόνο και μόνο επειδή χρηματοδοτήθηκαν από το διεθνές πρεζεμπόριο. Και μάλιστα όχι όποιες κι όποιες τράπεζες, αλλά εκείνες που "το δεύτερο μισό του 2008 βρέθηκαν υπό πρωτοφανή πίεση". Μια εύστοχη διατύπωση για να φωτογραφηθούν οι δυτικοί τραπεζικοί κολοσσοί χωρίς να αναφερθεί το όνομά τους. Σοκ! Βαθύ σοκ!

Φυσικά αυτή η δόθεν αμνηστία που προκαλείται από την αποκάλυψη της στενής σχέσης μεταξύ "νόμιμου" και "παράνομου" κεφαλαίου, δε θα πρέπει να λαμβάνεται και πολύ στα σοβαρά. Κι αυτό γιατί ήδη από χρόνια η γιγάντωση του "μαύρου κεφαλαίου" αλλάζει ραγδαία τις κοινωνίες που ζούμε και τη σχέση τους με τη νομιμότητα. Εντωμεταξύ, αυτό το κατά τα άλλα καταδικαστέο "παράνομο" κεφάλαιο έχει μετεξελιχτεί σε βασικό πυλώνα στήριξης των επιμέρους εθνικών οικονομιών. Και είναι γεγονός ότι αυτή η εξέλιξη δεν έχει περάσει απαρατήρητη από τους πολιτικούς αρμόδιους.

Δεν είναι κατά συνέπεια καθόλου τυχαία τα κατά καιρούς "αιρετικά" ξεσπάσματα διάφορων οικονομικών υπευθύνων για την ατυχία του να μη μπορεί το παράνομο κεφάλαιο να προσμετρηθεί δίχως γκρίνιες στην "κανονική" καπιταλιστική οικονομία. Και είναι στο κέντρο τέτοιων ξεσπασμάτων που καταδεικνύεται μια κυρίαρχη τάση: αυτή της όλο και εντεινόμενης όσμωσης των κόσμων της νομιμότητας και της παρανομίας, σε τέτοιο βαθμό ώστε η μεταξύ τους διάκριση παύει να έχει νόημα.

Σε ειδική έκθεση της πριν λίγο καιρό, η Deutsche Bank, μεσούσης της κρίσης, έκανε το εξής σχόλιο για την ελληνική οικονομία²:

"Η παραοικονομία βοηθά ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες να αντεπεξέλθουν καλύτερα στις επιπτώσεις της ύφεσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Ελλάδα. Παρά τα αυξανόμενα οικονομικά της προβλήματα, η ελληνική οικονομία συρρικνώθηκε μόνο 1% φέτος, σε σύγκριση με σχεδόν 4% για ολόκληρη την Ε.Ε.". Και η έκθεση κατέληγε:

"Ως αποτέλεσμα η Γερμανία έχει δύο λύσεις: ή να ακολουθήσει το παράδειγμα 'επιτυχημένων κρατών' όπως η Ελλάδα ή να επιλέξει τον δρόμο της αρετής".

Η διατύπωση είναι διπλά ενδιαφέρουσα. Όχι μόνο εκθειάζει το ελληνικό "διεφθαρμένο" μοντέλο ως το πλέον αποτελεσματικό, αλλά ταυτόχρονα προτείνει

της επικοινωνία του παράνομου με το νόμιμο κεφάλαιο ως ιδέα γενικής εφαρμογής.

Το δίχως άλλο, παρουσιάζοντας την Ελλάδα ως κάποιο είδους κέντρο της παραοικονομίας, η Deutsche Bank μας κοροϊδεύει όλους. Γιατί είναι ακριβώς στον ίδιο τον "ανεπτυγμένο κόσμο" που χτυπάει η καρδιά αυτής της επικοινωνίας, όχι ως εξαίρεση, αλλά ως γενική τάση στην κίνηση του κεφαλαίου. Μ' αυτήν την έννοια το παράνομο που έχει γίνει νόμιμο συμβαίνει ΚΑΙ στη Γερμανία, με την ίδια (για να μην πούμε με περισσότερη) ένταση όπως συμβαίνει παντού αλλού.

Ο "ειδικός" σε θέματα οργανωμένου εγκλήματος στη Γερμανία, Jürgen Roth, στο βιβλίο του Deutschland- Mafialand προσπαθεί να αντιπαρέλθει ακριβώς αυτή την εικόνα της Γερμανίας ως κράτους νομιμότητας. Την ίδια στιγμή αποτυπώνοντας τις κυρίαρχες τάσεις του εγκληματικού κεφαλαίου στη χώρα επιφυλάσσει ιδιαίτερη αναφορά στις μεγάλες γερμανικές τράπεζες του Ντίσελντορφ και της Φραγκφούρτης. Είναι εκεί που κατά τη γνώμη του Roth γίνεται το μεγάλο ξέπλυμα και είναι πάλι εκεί που μεγάλο μέρος του διεθνούς μαύρου χρήματος καθαρίζει και επανακυκλοφορεί νομιμοποιημένο.

Από την άλλη, αυτή η διαπλοκή του νόμιμου με το παράνομο κεφάλαιο στο τραπεζικό σύστημα, έχει ειδικές προεκτάσεις. Γιατί ναι μεν η είσοδος του παράνομου κεφαλαίου στον "νόμιμο" οικονομικό κόσμο δημιουργεί από μόνη της οικονομίες μαφιοζικού τύπου· αλλά η πολύ ξεχωριστή θέση που κατέχουν οι τράπεζες στον καπιταλισμό είναι που καθιστά την περίπτωση τους σημαντική. Πολύ περισσότερο από έναν οικονομικό θεσμό, η τράπεζα έχει κατά βάση ρόλο πολιτικό. Γιατί καθώς συσσωρεύει και συγκεντρώνει το κεφάλαιο των μεμονωμένων καταθετών / καπιταλιστών, αποκτά τέτοια και τόσο οικονομική δύναμη, που καταλήγει να διαμορφώνει τις βασικές κατευθύνσεις της οικονομίας και μοιραία και τις πολιτικές επιλογές που τη στηρίζουν. Αυτή η συμπεκνωμένη δυναμική του τραπεζικού συστήματος, επεκτείνει την ισχύ του σε όλα τα επίπεδα του κοινωνικού, ώστε τελικά εκφράζει και αντιπροσωπεύει κάτι περισσότερο από τους σκόρπιους καταθέτες της: εκφράζει το συλλογικό καπιταλιστή! Μ' αυτήν την έννοια η σύνδεση των μεγάλων αφεντικών με το τραπεζικό σύστημα δεν εξυπηρετεί μονάχα οικονομικές δοσοληψίες, αλλά την ίδια στιγμή παρέχει εγγυήσεις για συμμετοχή στη διαμόρφωση των γενικών οικονομικών (δηλαδή και πολιτικών) γραμμών. Σ' αυτό το πεδίο, η σωτηρία των δυτικών τραπεζών από τους πρεζεμπόρους επιστημονοποιεί με συμβολικό τρόπο μια νέα εποχή: την εποχή κατά την οποία το μαύρο κεφάλαιο είναι μέτοχος και συνδιαχειριστής της "νόμιμης" οικονομίας...

1. Ολόκληρη η συνέντευξη μπορεί να βρεθεί στην ηλεκτρονική σελίδα του Profil. Έχει τίτλο: Der Suchtgiftmarkt in Zeiten der Krise: UN-Drogenbekämpfer Costa im Interview

2. Αναφορά στην έκθεση έκανε ο εγχώριος Τύπος. Δες π.χ. Ελευθεροτυπία 29/12/09, Σωτήρια για την Ελλάδα η παραοικονομία

Αυτό συμβαίνει γιατί μεγάλο μερίδιο από την πίτα του ξεπλύματος φέρει και ο τραπεζικός τομέας. Πολύ συχνά τα μηνύματα από το εξωτερικό αφορούν και πληροφορίες για συγκριμένους τραπεζικούς λογαριασμούς σε κυπριακές τράπεζες. Μπορεί η Κύπρος να μην αποτελεί Ελβετία αλλά άκουσα τελευταία από συγκεκριμένες πηγές το ακόλουθο παράδοξο: Η ποιότητα της εξυπηρέτησης στις εγχώριες τράπεζες σε Κύπριους πελάτες τους (ακόμα και σε αυτούς με καταθέσεις με εξαψήφιο ή μεγαλύτερο αριθμό) έχει χειροτερεύσει σε τόσο μεγάλο βαθμό που ουσιαστικά τους διώχνουν από κοντά τους. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι οι απολαβές που έχουν οι τράπεζές μας από τις παράνομες τους δραστηριότητες (ιδιαίτερα τώρα με την διεθνή κρίση) είναι τόσο μεγάλες που ουσιαστικά αυτές τις κρατούν σε λειτουργία. Για αυτό το λόγο και μπορούν ακόμα και να «ξεφορτωθούν» τις «νόμιμες» τους δραστηριότητες για να μπορούν να αφοσιωθούν στις «παράνομες». Οι ίδιες πηγές μου ανέφεραν ότι πλέον στην Κύπρο γίνεται τόσο ξέπλυμα που σε λίγο καιρό σε όλες τις τράπεζές μας θα μπει χορηγός η Dixan! Ίδωμεν...

Απόσπασμα του κυπριακού περιοδικού "Σύγχρονη Άποψη".